

Той хранил армията си чрѣзъ събиране на храни отъ заеманата отъ него страна, лѣтъ — чрѣзъ фуражировки, а есень, зимѣ и пролѣтъ — отъ складове, събрани чрѣзъ лѣтото. Тѣзи складове той учрѣдявалъ въ укрѣпениѣ градове, замъци или лагери. Въ Италия той въобще билъ доста свързанъ съ хранението на армията си, съ обезпечение на фуражиритѣ си, складоветѣ съ запаситѣ и съобщенията съ послѣднитѣ. За да лишава неприятеля отъ способитѣ за хранение и да ги доставя на своитѣ войски, той често прибѣгвалъ къмъ дѣйствия противъ складоветѣ съ запаситѣ на неприятеля и съобщенията му съ тѣхъ.

Тактическитѣ му дѣйствия сжщо заслужаватъ особено внимание и похвали. Тѣ всѣкога били съобразени съ мѣстността и обстоятелствата, съ силата, свойствата, расположението и дѣйствията на неприятеля, и много или малко съединени съ скритность и разни военни хитрости, особено съ нападения отъ засади. Въ походнитѣ движения Аннибалъ распрѣдѣлялъ войскитѣ си по вечето тѣй, че най добритѣ и надѣжни (испанскитѣ и африканскитѣ) вървяли на чело, а по малко надѣжнитѣ (галлскитѣ и съюзнитѣ италиански), съ тяжеститѣ въ срѣдата, а пѣкъ конницата и легката пѣхота, спорѣдъ обстоятелствата, отпрѣдъ, отзадъ или отстрани. Въ боя той се придържалъ обикновенно до правилата на гръцката тактика, като располагалъ въ срѣдата тѣжката пѣхота, въ строй на фаланга, въ една, отъ половината на войната въ двѣ, а при Зама даже въ три линии, легката пѣхота прѣдъ нея, слоноветѣ прѣдъ цѣлия фронтъ на армията, а конницата по фланговетѣ, тѣжката на едина, а нумидийската на другия. За по удобни и успѣшни дѣйствия на слоноветѣ, фалангата и конницата, той

избиралъ за бой прѣимущественно равна и открита мѣстность, но и на нея умѣялъ искусно да се ползва отъ най малкитѣ неравности и вдлжбнини, лоцини и оврази, за да скрива войски и да нагласява засади. Като бивалъ почти всѣкога по слабъ отъ неприятеля, той винаги се трудилъ да дава на армията си, по дълтъгъ фронтъ, отколкото фронта на неприятелската армия, съ което добивалъ възможность да залавя послѣдната, и при това дѣйствувалъ прѣимущественно по *настѣпателно-отбранителенъ* начинъ, като увличал неприятеля въ първото отъ негова страна нападение и слѣдъ туй, като минавалъ самъ той въ настѣпление, нападалъ съ легката пѣхота, слоноветѣ и фалангата въ праволинеенъ или (както при Требия и Канна) клѣщеобразенъ строй — отъ фронта, а съ конницата залавялъ неприятеля отъ фланговетѣ и, заедно съ отрядитѣ изъ засадитѣ — отъ тила. При това всѣки родъ войска той употребявалъ съотвѣтственно съ оржието и назначението му, по най згоденъ начинъ, а всички заедно дѣйствували въ рѣдъ и правилно, като държали свързка по между си и взаимно се поддържали едни други. Особено отлично Аннибалъ умѣялъ да употребява въ боеветѣ конницата си, извънрѣдно се грижилъ за нея и я спазвалъ, и тя въ всичкитѣ му сражения вземала главно участие и често рѣшавала побѣдата. Необяснимо е само, какъ той можалъ да употребява слоноветѣ, дѣйствията на които всѣкога и на всѣкъждѣ били по вечето врѣдни, отколкото полезни, а за римскитѣ войски въ тѣзи времена — вече добрѣ познати и не страшни. Въ това отношение той тѣй сжщо се отличавалъ отъ Александра, който не употребявалъ слоноветѣ, справедливо прѣнебрѣгвающъ ги, като срѣдство, недостойно за пра-